

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/571/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111244651
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1111244651.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Ondreja Krajča v právnej veci navrhovateľky: M. D., R. D., T. XX, R., zastúpenej FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom Radlinského č. 2, Bratislava, proti odporcovi: Slovenská republika, zastúpená Národnou bankou Slovenska, so sídlom Imricha Karvaša č. 1, Bratislava, o náhradu škody 1.792,48 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, zo dňa 13. mája 2014, č.k. 15C/197/2011-257, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e** .
Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

odôvodnenie:

Rozsudkom zo dňa 13.mája 2014 č.k. 15C/197/2011-257, zamietol súd prvého stupňa návrh; ktorým sa navrhovateľka domáhala proti odporcovi zaplata sumy 1.792,48 eur s príslušenstvom, titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) pri výkone dohľadu nad činnosťou PODIELOVÉHO DRUŽSTVA SLOVENSKE INVESTÍCIE (ďalej len „PDSI alebo Družstvo“) a obchodníka s cennými papiermi (ďalej aj „OCP“); zamietol návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že navrhovateľka bola členkou Družstva, do tohto Družstva vložila členský vklad, avšak vzhľadom na rozhodnutie o vystúpení z Družstva, jej členstvo zaniklo rozhodnutím predstavenstva Družstva podľa čl. 16 ods. 3 stanov Družstva k 30.03.2011, čím vzniklo právo na vyplatenie vyrovnávacieho podielu v sume 1.792,48 eur so splatnosťou do 30.09.2011. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že investíciami vloženými do Družstva, ktoré tvorili vklady členov Družstva, mal právo disponovať výhradne CAPITAL INVEST o.c.p., na základe zmluvy o zriadení portfólia, z ktorej vyplývali práva a povinnosti zmluvných strán, uzatvorenej medzi OCP a Družstvom. Zmluva bola ukončená zo strany OCP výpoveďou z 30.03.2010. Po zániku záväzkového vzťahu medzi Družstvom a OCP sa Družstvo domáhalo svojich nárokov vyplývajúcich zo zmluvy voči OCP rôznymi žiadosťami a výzvami na zaplata dlžných súm. Družstvo sa svojich nárokov voči OCP nedomáhalo súdnou cestou. Družstvo finančné prostriedky, ktoré získalo od svojich členov, neposkytovalo. OCP na základe zmluvy, kde by bola špecifikovaná výška poskytnutej sumy, ale zamestnanci OCP priamo disponovali s peniazmi Družstva na základe jeho udeleného súhlasu. Takto zistený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa § 1, § 3 ods. 1 písm. d/, § 9 ods. 1,2, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa § 127 ods. 2, § 128 zákona č. 566/2001 Z.z. Na základe zisteného skutkového stavu konštatoval, že do 01.06.2010 NBS, ako aj jej právny predchodca - úrad pre finančný trh, v súlade so zákonom č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách postupovali správne vo vzťahu k Družstvu, ktoré bolo NBS povinné predkladať polročné správy o svojom hospodárení, z obsahu ktorých nevyplývali žiadne informácie o prípadnej

zhoršenej finančnej situácii Družstva predovšetkým potom, čo bolo vedené rokovanie so štatutárom Družstva a s ostatnými štatutármi jeho dcérskych spoločností a NBS dňa 24.08.2007 Družstvo doručilo NBS dňa 10.10.2007 písomnú odpoveď, v ktorej uviedlo, že zo strany Družstiev nedošlo k porušeniu zákona a prospektov investícií schválených úradom pre finančný trh z dôvodov v liste špecifikovaných. Družstvo sa vyjadrilo tiež k systému fungovania Družstiev vzhľadom na ich investičnú stratégiu, že vtedajší stav zodpovedal dlhoročnej finančnej spolupráci medzi spoločnosťami CI HOLDINGU a.s., jej dcérskymi spoločnosťami a Družstvami. Podľa názoru Družstva narušenie tohto systému by mohlo týmto spoločnostiam spôsobiť značné škody ako aj na druhej strane náklady, keďže finančné vzťahy medzi uvedenými spoločnosťami sú dlhodobými investičnými vzťahmi. Družstvu a jeho dcérskym spoločnostiam sa javilo ako problematické zabezpečiť do portfólia Družstiev iné investičné nástroje, ktorých emitentami by boli spoločnosti v rámci finančnej skupiny CI HOLDING a.s. Družstvo zdôraznilo, že dlhodobé vysoké výnosy členov Družstiev boli zabezpečené najmä dobrou investičnou stratégiou Družstiev, pričom bola vyslovená obava, že jej zmenou by mohlo prísť k ich ohrozeniu, resp. narušeniu dôveryhodnosti Družstiev, ak by nebolo naďalej zo strany ich členov možné, aby jednotlivé Družstvá boli naďalej schopné plniť svoje záväzky. Za vyše 5-ročné obdobie pôsobenia Družstiev na slovenskom finančnom trhu nebola evidovaná ani jedna sťažnosť zo strany členov Družstiev a taktiež Družstvám nebolo zrejmé, že by NBS disponovala nejakou sťažnosťou voči jednotlivým Družstvám. Družstvo listom doručeným NBS dňa 15.04.2010 požiadalo NBS o preskúmanie postupu spoločnosti CAPITAL INVEST o.c.p., a.s. potom, čo mu OCP vypovedal zmluvu o zriadení portfólia, NBS vykonala v období od 20.04.2010 do 06.05.2010 u obchodníka s cennými papiermi dohľad na mieste. NBS v tomto období vyzvala aj Družstvo listom zo dňa 20.04.2010, aby predĺžilo žiadosť o schválenie dodatku prospektu investície tak, aby Družstvo mohlo pokračovať v zhodnocovaní finančných prostriedkov, keďže NBS zistila, že podstatná časť prospektu investície sa stala neaktuálna. Družstvo predložilo NBS dňa 28.04.2010 žiadosť o schválenie dodatkov k prospektu investície a tým bolo začaté konanie, ktoré bolo podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zákona č. 747/2004 Z.z. prerušené rozhodnutím OPK-5664/1-2/2010 z 10.05.2010 na čas, kedy Družstvo bolo povinné odstrániť nedostatky žiadosti a žiadosť doplniť. Družstvo ani po opakovanom predĺžení lehoty na odstránenie väd žiadosti, nedostatky neodstránilo, v dôsledku čoho NBS rozhodnutím OPK-5664/1-5/2010 z 26.08.2010 konanie vo veci žiadosti o schválenie dodatkov k prospektu investície, zastavila. Rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím bankovej rady NBS č. GUV-1744/2010 z 08.12.2010, právoplatným dňa 16.12.2010. NBS súbežne začala voči Družstvu konanie o uložení sankcie za porušenie § 129 ods. 3 v spojení s ust. § 128 ods. 1 písm. b/, c/, h/ zákona o cenných papieroch a § 125c ods. 1 v spojení s ust. § 127 ods. 4 zákona o cenných papieroch. Rozhodnutím ODT-10890-4/2010 zo dňa 30.05.2011, právoplatným dňa 18.07.2011, NBS zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt, avšak nezakázala Družstvu vykonávať inú činnosť, keďže NBS takéto kompetencie voči Družstvu, ako podnikateľskému subjektu, nemala. NBS na základe získaných poznatkov činnosti Družstva, ako aj OCP, dňa 27.07.2010 orgánom činným v trestnom konaní podala oznámenie o podozrení zo spáchania trestného činu. Konštatoval, že navrhovateľka bola povinná preukázať v konaní všetky tri podmienky vzniku zodpovednosti odporcu za vznik škody, ktorá jej mala vzniknúť v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom NBS pri výkone dohľadu nad Družstvom, ktorého bola navrhovateľka členom, ktoré musia byť splnené kumulatívne bez ohľadu na zavinenie, pretože ide o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorej sa nemôže zbaviť, ak sú všetky tri podmienky kumulatívne splnené. Dospel k záveru, že navrhovateľka nepreukázala, že by NBS vo vzťahu k Družstvu nesprávne úradne postupovala, práve naopak, v konaní bolo preukázané, že NBS až od účinnosti zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch od 01.06.2010 bola oprávnená dohliadať aj na skutočnosť, či vyhlasovateľ majetkových hodnôt- Družstvo, dodržiava schválený prospekt investície. NBS nevykonávala a ani nemohla vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou Družstva, ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, pretože by konala v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, ako aj v rozpore s ustanoveniami zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska, so zákonom č. 566/2011 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách, ako aj zákonom č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom. Návrh navrhovateľky zamietol z dôvodu, že nepreukázala jednu z troch podmienok vzniku zodpovednosti za škodu, a to nesprávny úradný postup NBS, preto sa už v konaní ani nezaoberal správnosťou vyčíslenej výšky škody. Poukázal na to, že činnosť vyhlasovateľov verejnej ponuky majetkových hodnôt je zákonom o cenných papieroch regulovaná len čiastočne, v § 126 až § 130 zákona o cenných papieroch, alternatívne investičné možnosti začala v rámci Európskej únie regulovať až smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ z 08.06.2011 o správcoch, alternatívnych investičných fondov a o zmene a doplnení smerníc 2003/41/ES a 2009/65/ES a nariadení ESČ 1060/2009 a EÚ č. 1095/2010, smernica EÚ 2011/61/EÚ, ktorú podľa čl. 66 ods. 1 majú členské štáty EÚ vrátane Slovenskej republiky prevziať do svojich právnych poriadkov do 22.07.2013. Prevzatie

smernice sa má vykonať na základe vládneho návrhu novely zákona č. 203/2011 Z.z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov a zákona č. 566/2001 o cenných papieroch. Návrh navrhovateľky zamietol aj z dôvodu, že nárok na náhradu škody voči štátu môže byť úspešne uplatnený iba vtedy, ak nemôže poškodený dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky voči dlžníkovi, ktorý mu je povinný plniť. Navrhovateľka si svoj nárok na náhradu škody uplatnila v konkurznom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I, sp. zn. 3K 95/2010 voči úpadcovi - Družstvu, jej pohľadávka bola správcom konkurznej podstaty popretá a z toho dôvodu sa navrhovateľka domáha určenia jej oprávnenosti incidenčnou žalobou voči správcom konkurznej podstaty, ktoré konanie o incidenčnej žalobe, ako aj vyhlásený konkurz na majetok Družstva, nie sú právoplatne ukončené. Ďalej zistil, že na Okresnom súde Bratislava I sa vedie konanie pod sp.zn. 19C 56/2011, v ktorom si Družstvo uplatňuje nárok na náhradu škody titulom náhrady škody za nesprávny úradný postup odporcu, ktoré konanie taktiež nie je právoplatne skončené. S poukazom na ustálenú súdnu judikatúru (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cz 110/84) konštatoval, že nárok na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. ako aj zákona č. 514/2003 Z.z. môže byť v občianskom súdnom konaní úspešne uplatnený voči štátu až vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi iným titulom, napr. titulom vydania bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať, a preto ak má navrhovateľka pohľadávku voči subjektu, ktorý ju získal ako prospech a má povinnosť tento prospech vydať, resp. kým nepreukázala bezúspešné domáhanie sa úhrady pohľadávky voči dlžníkovi, nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu, či už podľa zákona č. 58/1969 Zb. alebo zákona č. 514/2003 Z.z., a tým ani predpoklad existencie škody. Návrh navrhovateľky posúdil aj ako predčasne podaný z dôvodu, že navrhovateľka ako bývalá členka Družstva, ktorá sa stane v dôsledku nevyplatených finančných prostriedkov Družstvom veriteľom Družstva; svoje nároky na náhradu škody môže uplatniť v zmysle § 243a ods. 4 Obchodného zákonníka, za splnenia podmienok vzniku škody voči členom predstavenstva Družstva alebo členom kontrolnej komisie družstva podľa § 244 Obchodného zákonníka. Ďalej uviedol, že v danom prípade je právne relevantným prípadný nesprávny úradný postup, ktorého by sa mohla NBS dopustiť zanedbaním dohľadu len vo vzťahu k dohliadanému subjektu, ktorým je Družstvo len v prípade takéhoto nesprávneho úradného postupu, by prichádzalo do úvahy, že v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom by navrhovateľke vznikla škoda. Medzi Družstvom a OCP vznikol záväzkový vzťah, na základe ktorého boli obaja účastníci zmluvy povinní plniť si z uzavretej zmluvy. Ak Družstvo zistilo, že OCP si svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy neplní, bolo jeho povinnosťou domáhať sa súdnou cestou pohľadávok, na ktoré malo na základe uzavretej zmluvy nárok. Len v prípade, ak by sa Družstvo svoje pohľadávky nedomohlo voči OCP titulom nároku vyplývajúceho zo zmluvy, bolo by možné (teoreticky) dospieť k záveru, že Družstvu vznikla škoda v súvislosti s prípadným nesprávnym úradným postupom NBS, spočívajúcim v zanedbaní dohľadu nad OCP v priamej príčinnej súvislosti s prípadným preukázaným nesprávnym postupom nad dohliadaným subjektom - OCP, mohla vzniknúť škoda len na strane Družstva, čo je však subjekt odlišný od navrhovateľky. Vzhľadom na to je nesprávny úradný postup NBS vyplývajúci z dohľadu nad OCP v danom prípade irelevantný, pretože na strane navrhovateľky nedošlo k vzniku škody v priamej príčinnej súvislosti s prípadným nesprávnym úradným postupom NBS spočívajúcim v zanedbaní dohľadu nad OCP, preto sa takýmto prípadným nesprávnym úradným postupom ani nezaoberal. Odporca v konaní preukázal, že NBS dohľad nad dohliadaným subjektom - Družstvom, nezanedbala. Priklonil sa k názoru odporcu, že Družstvo bolo dohliadaným subjektom len v obmedzenom rozsahu (dohľad nad plnením povinností vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt) v súlade s ust. § 125 až 128 zákona o cenných papieroch. Úrad pre finančný trh schválil Družstvu prospekt investície, pričom posudzoval len jeho úplnosť (§ 127 ods. 4 v spojení s § 125 ods. 7 zákona o cenných papieroch), t.j. či obsahuje všetky údaje a vzájomný súlad predložených údajov a ich zrozumiteľnosť. Za pravdivosť údajov v prospekte investície zodpovedali príslušné orgány Družstva. Odporca tiež preukázal, že nebolo v právomoci NBS schvaľovať zmluvu o riadení portfólia. Prospekt investície mal podľa zákona obsahovať len zoznam zmlúv, ktoré zabezpečujú odbyť výrobkov navrhovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, alebo realizáciu služieb, ktoré poskytuje (podstatná náležitosť podľa § 128 ods. 1 písm. a/ bodu 10 zákona o cenných papieroch). NBS nemohla vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou Družstva, pretože v takom prípade by došlo k prekročeniu jeho kompetencií. NBS až od 01.06.2010 bola oprávnená dohliadať aj na skutočnosť, či vyhlasovateľ majetkových hodnôt dodržiava schválený prospekt investície. Ďalej konštatoval, že štát nemôže priamo zasahovať do vlastnej činnosti Družstva a jeho majetkovo-právnych vzťahov, v ktorých má Družstvo autonómne postavenie. Vnútorne vzťahy Družstva sa spravovali v danom čase jeho stanovami, ustanoveniami Obchodného zákonníka. Navrhovateľka ako členka Družstva (podnikateľského subjektu) neinvestovala predmetné peňažné prostriedky do subjektu, nad činnosť ktorého nemala žiaden vplyv, ale práve naopak členská schôdza je najvyšším orgánom

Družstva, prostredníctvom ktorého členovia uplatňujú svoje právo riadiť záležitosti Družstva, kontrolujú činnosť Družstva a jeho orgánov v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka a stanov. Navrhovateľka nepreukázala, že počas členstva v Družstve realizovala svoje oprávnenia vyplývajúce jej z členstva tak, že by aktívne zasiahla do činnosti Družstva za účelom odvrátenia hroziacej škody pri zistení nedostatkov v činnosti jeho štatutárnych zástupcov. Ako nedôvodný posúdil aj návrh navrhovateľky na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ a podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku, čo do výroku o zamietnutí návrhu vo veci samej, podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby bolo jej návrhu vo veci samej vyhovené, alternatívne jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie dôvodiac tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Namietala, že súd prvého stupňa nezohľadnil, že Národná banka Slovenska nepostupovala v súlade s princípom právneho štátu, ktorého súčasťou je aj princíp právnej istoty, keď základným atribútom je istota subjektov práva, že sa voči nim bude zachovávať právo, a teda orgány verejnej moci budú vo vzťahu k nim postupovať v súlade s ústavou a platnými právnymi predpismi, t. j. že ich postup bude zo strany subjektov práva predvídateľný. Uviedla, že sa spoliehala na riadny výkon dohľadu zo strany Národnej banky Slovenska, pretože nemohla predpokladať, že dohľad nad prospektom investície je podľa Národnej banky Slovenska len formálny, resp. že takýto je jeho obsah podľa výkladu odporcu, pretože zákon o dohľade takýmto spôsobom obsah dohľadu nad prospektom investícií nedefinoval. Postup Národnej banky Slovenska bol preto svojvoľný v neprospech každého, ktorý sa na odporcu z hľadiska stability a ochrany investície spoľahol. Argument odporcu, že upozornil Družstvo, že vykonáva dohľad nad činnosťou Družstva, ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, podľa ustanovenia § 135 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z., ale nie dohľad nad celkovou činnosťou Družstva, označila za úplne irelevantný, nakoľko nemohla mať o takto zúženom dohľade orgánu vedomosť. Nesúhlasila so záverom súdu prvého stupňa, že neexistuje príčinná súvislosť medzi škodou a porušením zákonných povinností Národnou bankou Slovenska spočívajúcim v nesprávnom výkone dohľadu, ktorým bol porušený zákon č. 566/2001 Z. z.. Za obzvlášť nepochopiteľný považovala záver súdu prvého stupňa, že sa mala viac starať o svoje záležitosti v rámci zásady "právo patrí bdelym", nakoľko ku škode došlo v rámci porušenia zákonnej povinnosti banky vykonávať zákonom stanovené povinnosti dohľadu a nie v dôsledku toho, že nebola "bdelá", keď jej nepatrili ani zákonom stanovené právomoci dohľadu nad činnosťou Družstva, ani obchodníka s cennými papiermi, ktorými mohla zabezpečiť dodržiavanie zákona o cenných papieroch, resp. sankciami k dodržiavaniu zákona porušujúci subjekt donútiť. Dôvodila, že povinnosťou Národnej banky Slovenska podľa ustanovenia § 137 ods. 2 zákona o cenných papieroch je a bolo zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o skutočnostiach, ktoré sa týkajú dohliadaných subjektov a ich činností, pričom podľa ustanovenia § 135 ods. 1 zákona o cenných papieroch, ktorý platí v tomto znení už od 1.5.2007, Družstvo, ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt, ako aj obchodník s cennými papiermi, patrili k povinne dohliadaným subjektom zo strany Národnej banky Slovenska. Národná banka Slovenska mala preto zisťovať všetky informácie a podklady o dodržiavaní, resp. nedodržiavaní povolení na činnosť ňou vydaných Družstvu (prospekt investícií vydaný Úradom pre finančný trh a následne pravidelne kontrolovaný Národnou bankou Slovenska) a obchodníkovi s cennými papiermi, pričom povinný zákonný dohľad zo strany Národnej banky Slovenska bol dokonca koncipovaný tak široko, že mala zisťovať informácie a podklady aj o iných rizikách ako tých, ktoré vyplývajú z povolení na činnosť, vrátane rizík, ktorým sú vystavené dohliadané subjekty a v rámci nich aj Družstvo činnosťou obchodníka, ako i vrátane rizík, ktoré mohli viesť k ohrozeniu jej záujmov - ako klientov dohliadaných subjektov. Poukázala na to, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I. pod sp. zn. 7C 206/2011 bolo výpoveďou svedka B.. Q. C., V., preukázané, že Národná banka Slovenska už v roku 2007 pri kontrole Družstva zistila, že z hľadiska rizikovosti portfólia má nedostatočne rozložené portfólio, ktoré bolo tvorené zmenkou jediného emitenta, a to spoločnosti CI HOLDING, a. s., ktorá v tom čase akcionársky vlastnila obchodníka s cennými papiermi, z čoho vyplýva, že Družstvo malo všetky peňažné prostriedky od neho získané, investované v subjekte personálne a majetkovo prepojenom s obchodníkom a Družstvom. Národná banka Slovenska sa po zistení o rizikovosti portfólia Družstva uspokojila s takou nápravou stavu, že toto portfólio bolo po tomto vytknutí zo strany banky rozložené namiesto jednej do troch zmeniek, a to zmeniek vystavených spoločnosťou CI HOLDING a. s., CI Reality, s.r.o. a GLOBAL production s.r.o., pričom posledné dve spoločnosti

boli opäť 100 % dcérskymi spoločnosťami CI HOLDING, a. s. Vo všetkých troch spoločnostiach bol navyše, či už členom predstavenstva alebo konateľom, B. M. Č., vtedajší predseda predstavenstva obchodníka s cennými papiermi. Národná banka Slovenska naďalej akceptovala stav, že celé portfólio Družstva je rozložené a investované do prepojených subjektov s CI HOLDING, a. s., a obchodníkom a napriek tomu, že vydala právoplatné sankčné rozhodnutie voči obchodníkovi, v ktorom konštatovala, že obchodník s cennými papiermi vo svojej činnosti pre svojich klientov a v rámci nich aj výslovne pre Družstvo, porušil zákon o cenných papieroch vo viacerých podstatných ohľadoch. Ani po vydaní tohto rozhodnutia, okrem udelenej pokuty v sume cca. 10.000,-eur, nevyužila svoje kompetencie v zmysle zákona o cenných papieroch a neprijala žiadne následné kontrolné alebo významnejšie opatrenia (predbežne alebo celkom zakázať činnosť obchodníkovi alebo Družstvu, resp. zrušiť povolenie na činnosť obchodníkovi alebo udeliť sankcie priamo členom predstavenstva alebo obchodníka). Následné podcenenie situácie a umožnenie ďalšej činnosti Družstva aj obchodníka s cennými papiermi podľa nej tak vyústilo v roku 2010 do nedostupnosti ňou vložených prostriedkov do Družstva, pričom banka svojou nečinnosťou a ľahostajným prístupom k svojim kompetenciám zapríčinila aj to, že už nemohla rozpoznať riziko svojej investície, resp. že túto investíciu jej banka svojím zanedbateľným dohľadom ani v minimálnej možnej miere neochránila. Poukázala tiež na to, že Národná banka Slovenska tým, že dňa 4.3.2011 obchodníkovi s cennými papiermi odňala licenciu na činnosť a Družstvu zakázala činnosť v roku 2011, potvrdila dlhodobé porušovanie zákona o cenných papieroch, z čoho vyplýva jej tolerovanie porušovania právnych predpisov minimálne od roku 2008 do roku 2011. Národná banka Slovenska rozhodnutím zo dňa 30. 5.2011, č. ODT-10890-4/2010, právoplatným dňa 18.7.2011, zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt z dôvodu neaktuálnosti prospektu investícií, pričom ustálila trvanie jeho neaktuálnosti až od mája 2010 účelovo, nakoľko údaje zahrnuté do prospektu boli v skutočnosti neaktuálne dlhodobo pred májom 2010, táto neaktuálnosť siahala späť k 31.12.2006, kedy došlo v sídle Národnej banky Slovenska dňa 27. 8.2007 k stretnutiu s poverenými členmi predstavenstva Družstva za účelom prerokovania nezrovnalostí a problémov v jeho činnosti a údaje o subjektoch, s ktorými je Družstvo majetkovo prepojené; údaje boli neaktuálne minimálne od 1.10.2009. Údaje o majetkových aktívach, ktoré sa majú nadobudnúť z peňažných prostriedkov nadobudnutých na základe verejnej ponuky majetkových hodnôt a základné strategické zámery podnikateľskej činnosti Družstva boli neaktuálne už k 31.12.2006, z čoho vyplýva, že Družstvo svojím konaním porušovalo ustanovenie § 129 ods. 3 v spojení s § 128 ods. 1 písm. b/, c/ a h/, § 125c ods. 1 v spojení s § 127 ods. 4 zákona o cenných papieroch od 31.12.2006, avšak Národná banka Slovenska voči Družstvu úradne zasiahla až v máji 2011, kedy činnosť Družstva zakázala. Existujúce konkurzné konanie samo osebe nevyklučuje možnosť podať veriteľom, ktorý si prihlásil svoju pohľadávku do konkurzu, návrh na náhradu škody proti štátu a nerobí takýto návrh predčasným, nakoľko je povinnosťou súdu v konaní o náhradu škody skúmať, či aktuálny stav konkurzného konania objektívne vylučuje možnosť jej uspokojenia ako veriteľa v konkurznom konaní, prípadne v akom rozsahu, pričom súd pri tomto hodnotení dokonca nemá čakať až na konečné rozvrhové uznesenie konkurzného súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 11.4.2012, sp. zn. 29 Cdo 4968/2009), ale je povinný zohľadniť napr. správy ustanoveného správcu konkurznej podstaty o stave daného konkurzu. Žiadna platná právna norma preto neumožňuje vysloviť záver o predčasnosti podania návrhu, a to ani vtedy, ak doposiaľ nemala možnosť vymôcť plnenie od subjektu, ktorý jediný je podľa názoru odporcu a prvostupňového súdu povinný jej dané plnenie vrátiť s tým, že ani zákon č. 514/2003 Z. z. nevyžaduje žiadne predchádzajúce vysporiadanie súkromnoprávných vzťahov; naopak pripúšťa regresnú náhradu. Ak by prebiehajúce konkurzné konanie vylučovalo podanie občianskoprávnej, či inej žaloby o náhradu škody, potom by zákon o konkurze a reštrukturalizácii fakticky suspendoval Občiansky zákonník, zákon o zodpovednosti za škodu, ako i Trestný zákon, a to až do doby právoplatného skončenia konkurzného konania. Súčasne by to znamenalo, že občianskoprávna zodpovednosť, zodpovednosť štátu, či trestnoprávna zodpovednosť je subsidiárna voči zodpovednosti úpadcu podľa zákona o konkurze. Z písomného vyjadrenia správcu konkurznej podstaty o stave konkurzu zo dňa 20.8.2013 vyplýva, že v konkurznej podstate nie sú žiadne prostriedky, celý majetok je tvorený hypotetickými pohľadávkami z neukončených súdnych sporov proti Národnej banke Slovenska, Garančnému fondu investícií, či poisťovni Chartis Europe a iným odporcom. Aktuálny stav konkurzu preto vylučuje jej možnosť svoju pohľadávku z konkurzu uspokojiť. Taktiež namietala, že zo zápisníc o pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplýva, že listinné dôkazy vyžiadané prvostupňovým súdom, resp. predložené účastníkmi konania, neboli riadne vykonané spôsobom podľa § 129 ods. 1 O.s.p., s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.1.2012, sp. zn. 6 MCdo 11/2010. Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že prvostupňový súd vo veci postupoval maximálne zodpovedne, vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom spoľahlivého zistenia skutkového

stavu veci, riadne zabezpečil listinné dôkazy aj z iných súdnych konaní v skutkovo a právne identických veciach, mal k dispozícii aj niekoľko právoplatných rozhodnutí Národnej banky Slovenska, z ktorých jej úradný postup podrobne vyplýval. Z jeho činnosti mu boli známe aj iné dôležité skutočnosti z dôvodu prebiehajúcich konaní v skutkovo a právne analogických veciach na súde prvého stupňa. Na základe správneho zistenia a posúdenia skutkového i právneho stavu veci potom v danej veci dospel k správne, logickému a riadne odôvodnenému rozhodnutiu. Nesúhlasil s tvrdením navrhovateľky, že je povinnosťou všeobecného súdu dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, keď aj podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky všeobecný súd musí dať odpoveď na tie otázky nastolené účastníkom konania, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania a odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004, I. ÚS 241/2007 uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 58/2012). Dôvodil, že podstatou práva na spravodlivé konanie nie je právo na úspech v konaní, a teda právo na rozhodnutie zodpovedajúce názorom a predstavám navrhovateľky. Argumentoval, že navrhovateľka nevyužila všetky možnosti na uplatnenie a vymoženie svojho nároku, pretože nepodala žiadny návrh proti členom predstavenstva ani členom kontrolnej komisie Družstva, ktorí boli zodpovední za jeho riadenie, za hospodárenie a nakladanie s jeho majetkom. Kompetencie Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad dohliadanými subjektmi sú dané platnými právnymi predpismi a ich medze vyplývajú aj z Ústavy Slovenskej republiky a konštantnej súdnej judikatúry, podľa ktorej všetky orgány verejnej moci môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, pričom je vylúčený extenzívny výklad (interpretácia) týchto ústavných princípov vyplývajúcich z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Konštatoval, že Národná banka Slovenska postupovala v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a platnými právnymi predpismi, nebola nečinná, nespôsobila žiadne prietahy a pri svojom postupe voči Družstvu a aj obchodníkovi s cennými papiermi dodržiavala zákonné pravidlá zakotvené v ustanoveniach zákona o dohľade a zákona o cenných papieroch. Navrhovateľka mohla požiadať Národnú banku Slovenska o vysvetlenie jej zákonom zverených kompetencií v oblasti dohľadu nad finančným trhom. Muselo jej byť známe, že s investíciou je spojené aj riziko a doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov s tým, že Národná banka Slovenska môže ukladať sankcie dohliadanému subjektu len za také porušenie a neplnenie povinností, ktoré sú dohliadanému subjektu uložené zákonom a ktoré zároveň patria do pôsobnosti a kompetencií orgánu dohľadu. Až od účinnosti novelizovaného ustanovenia § 129 ods. 3 zákona o cenných papieroch, teda až od 1.6.2010, boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené tak, že Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt malo zákonom uloženú aj povinnosť dodržiavať schválený prospekt investície, a teda až odvtedy mohla Národná banka Slovenska dohliadať na to, či Družstvo schválený prospekt investície dodržiava. Uviedol, že povinnosť aktualizovať prospekt investície bola na základe novelizovaného ustanovenia § 127 ods. 4 zákona o cenných papieroch v znení zákona č. 558/2008 Z. z. stanovená vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt až od 1.1.2009 a počas celej doby od vyhlásenia verejnej ponuky majetkových hodnôt štatutárny zástupca vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt nepretržite zodpovedal a zodpovedá investorom za pravdivosť a úplnosť údajov v prospekte investície. Podklady, ktoré má Národná banka Slovenska zisťovať v rámci predmetu dohľadu, sa vždy vzťahujú výlučne ku konkrétnemu druhu dohliadaného subjektu so zohľadnením jeho zákonom uložených povinností, pričom žiaden zákon neukladal vyhlasovateľom verejnej ponuky majetkových hodnôt, na rozdiel od iných dohliadaných subjektov, povinnosti v oblasti obmedzenia a rozloženia rizík ani krytia, a preto reálne neexistujúce povinnosti Družstva nemohla Národná banka Slovenska kontrolovať. Vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt mal v súvislosti s rizikom iba jednu informačnú povinnosť podľa ustanovenia § 129 ods. 1 písm. b/ zákona o cenných papieroch spočívajúcu v tom, že zverejnené alebo hromadne používané oznámenie o verejnej ponuke majetkových hodnôt muselo obsahovať taktiež upozornenie, z ktorého vyplývalo, že s touto investíciou je spojené aj riziko a doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov. Preto za dodržiavanie prospektu investície Družstva bolo aj voči jeho členom vždy zodpovedné predstavenstvo, ako štatutárny orgán, a to bez ohľadu na fakt, či vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt táto povinnosť bola alebo nebola osobitne zákonom uložená. Odporca uviedol, že Národná banka Slovenska mohla kontrolovať len to, či si Družstvo plní informačné povinnosti o verejných ponukách majetkových hodnôt, či informácie zverejňované Družstvom obsahujú náležitosti predpísané zákonom a či Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt zverejňuje finančné správy v zmysle bývalého ustanovenia § 130 zákona o cenných papieroch.

Tieto informácie Národná banka Slovenska nepotvrdzovala a ani nemohla potvrdzovať, pretože mohla postupovať len v súlade s (bývalými) ustanoveniami § 129 a § 130 zákona o cenných papieroch a nemohla potvrdzovať správnosť finančných ukazovateľov Družstva. Nesúhlasil s tvrdením navrhovateľky, že vo vzťahu k Družstvu bola Národná banka Slovenska nečinná, nakoľko vydala relevantné rozhodnutia, nedopustila sa žiadnych prietahov v konaní a postupovala v rámci jej oprávnení a v súlade so zákonom o cenných papieroch, zákona č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom, ako aj Ústavou Slovenskej republiky. Vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29 Cdo 4968/2009, na ktorý poukázala navrhovateľka, odporca dôvodil, že tento primárne rieši problematiku zodpovednosti iných subjektov ako štátu a iba sekundárne a marginálne sa zaoberá zodpovednosťou za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci, pričom z jeho odôvodnenia zároveň vyplýva, že nie je možné zmiešavať posúdenie otázky vzniku škody pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci s otázkou zodpovednostných nárokov osôb uvedených v ustanovení § 3 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní. Teda zodpovednosť štátu v prípade, ak existuje iný dlžník, je zodpovednosť subsidiárna a tiež objektívna, ktorej sa štát nemôže zbaviť. Musia byť najskôr využité všetky zákonné možnosti veriteľa voči iným dlžníkom a následne musia byť jednoznačne a nespochybniteľne súčasne preukázané všetky tri predpoklady tejto zodpovednosti za škodu. Navrhovateľke doposiaľ nevznikla žiadna škoda a nemožno ani odhadnúť, v akej výške a kedy jej škoda v budúcnosti eventuálne vznikne, pretože vznik škody a jej výška závisí na výsledku konkurzného konania, prípadne likvidácie Družstva. Škoda môže vzniknúť až vtedy, ak právo veriteľa (navrhovateľa) voči dlžníkovi sa stane fakticky nevymáhateľným. K námietke navrhovateľky, že v konkurze na majetok Družstva a v súvisiacich incidenčných súdnych konaniach ani jeden a pol roka od vyhlásenia konkurzu nemajú veritelia ani len zistené pohľadávky, poukázal na písomné vyjadrenie správcu konkurznej podstaty Družstva zo dňa 14.9.2011, v ktorom správca konkurznej podstaty konštatuje katastrofálny stav účtovníctva úpadcu, ktoré bolo vedené len do júla 2010 a po tomto dátume sa v účtovníctve nenachádzajú žiadne účtovné záznamy, účtovné doklady sú v neporiadku, mnohé z nich chýbajú a veľká časť finančných operácií úpadcu bola realizovaná v hotovosti bez riadneho zaznamenania v účtovníctve. Pohľadávky neboli popreté z dôvodu, žeby boli nedostatočne zdokladované, ale v dôsledku veľmi podozrivého hospodárenia úpadcu v období pred konkurzom. K námietke navrhovateľky, že súd prvého stupňa nevykonal listinné dôkazy v súlade s ustanovením § 129 ods. 1 O.s.p. uviedol, že v zápisnici o pojednávaní síce nie je osobitne uvedené, že na tomto pojednávaní boli prečítané určité listiny alebo ich presne označené časti, ale z nej jasne vyplýva, že súd prvého stupňa jednotlivé dôkazy, nachádzajúce sa doteraz v súdnom spise, oboznámil a presne špecifikoval, o aké doklady išlo. V súlade s ustanovením § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti. Z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.2.2008, sp. zn. 1 Obo 283/2006, vyplýva, že dôkazy, na ktoré účastník dodatočne poukazuje, sú súdu všeobecne známe, pretože účastník viedol desiatky sporov na rovnakom skutkovom a právnom základe voči rôznym dlžníkom, takže dokazovanie v tomto smere nebolo potrebné vykonať. Je mu známe, že na Okresnom súde Bratislava I sú proti nemu vedené stovky sporov na rovnakom skutkovom a právnom základe a vo všetkých sporoch majú navrhovatelia rovnakého právneho zástupcu.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a v medziach dôvodov podaného odvolania, ktorými je viazaný (§ 212 ods.1 O.s.p.), vrátane konania, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods.2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy SR, Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 2 ods.2 Ústavy SR, štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 2 ods.3 Ústavy SR, každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemôže nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 20 ods.1 Ústavy SR, každý má právo vlastníť majetok.

Podľa čl. 20 ods.3 Ústavy SR, vlastníctvo zaväzuje.

Súčasťou princípu právneho štátu je možnosť uplatnenia štátnej moci len vtedy, ak to ustanovuje zákon, každý orgán štátu má totiž ústavou alebo zákonom určený rozsah právomoci, ktorý nemôže prekročiť, takže môže konať len to, čo mu ústava alebo zákon dovoľuje s tým, že spôsob, akým štátne orgány môžu štátnu moc uplatňovať, vrátane druhu a obsahu sankcií, ustanoví zákon. Konanie orgánu štátu v rozsahu zákona bez akejkoľvek výnimky a zákonom ustanoveným spôsobom napĺňa v právnom štáte princíp právnej istoty, čím je vylúčený stav, aby orgán štátu mohol konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a tiež iným ako zákonom ustanoveným postupom. S princípom právneho štátu je v podobe právnej istoty zabezpečená požiadavka

predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci. Imanentnou súčasťou obsahu právneho štátu je aj všeobecná záväznosť práva pre všetkých (orgány štátu, samosprávy, právnické, fyzické osoby) ako aj jeho dostupnosť (publikovateľnosť) ich adresátom.

Z uvedeného, pre účely preskúmanej veci, vyplýva, že NBS mohla realizovať výkon štátneho dohľadu len v rozsahu zákonom jej zverenej právomoci a vyvodiť len také opatrenia alebo sankcie, ktoré zákon umožňuje uložiť dohliadaným subjektom v prípade nedostatkov zistených v ich činnosti, ktorá podlieha dohľadu, resp. len za nedodržiavanie takých povinností, ktoré im výslovne ukladá zákon. Kompetenciu orgánu štátu tak nemožno zakladať rozšírením výkladu príslušných zákonných ustanovení aj na prípady v ňom výslovne neuvedené a tým konštituovať neexistujúcu povinnosť.

Na druhej strane Ústava SR garantuje fyzickým a právnickým osobám široké možnosti pôsobnosti, keď im umožňuje konať všetko, čo nie je zákonom zakázané a nemožno ich nútiť, aby konali niečo, čo im zákon neukladá. Vo svetle týchto ustanovení potom možno konštatovať, že v súlade s princípom zmluvnej autonómie navrhovateľka dobrovoľne vstúpila do obchodnoprávneho vzťahu s Družstvom, jej prijatím za člena PDSI, a teda na základe individuálneho slobodného rozhodnutia prevzala na seba práva a povinnosti člena Družstva vyplývajúce z jeho stanov, v snahe čo najlepšie realizovať svoje záujmy a potreby spočívajúce v danom prípade v zhodnotení vložených finančných prostriedkov vo forme členských vkladov na peňažnom a kapitálovom trhu prostredníctvom tretích osôb (čl. 1, bod 5 stanov Družstva). Pre štát platí, že sa má zásadne zdržať zásahov do súkromno-právnej oblasti, t.j. do slobodného súkromného rozhodovania fyzických a právnických osôb. Ďalej je potrebné, pre účely preskúmanej veci, zdôrazniť, že družstvo je podnikateľským subjektom, ktorého účelom založenia je podnikanie alebo zabezpečovania potrieb svojich členov (§ 221 ods. 1 Obchodného zákonníka), z uvedeného potom vyplýva, že družstvo je tak nositeľom podnikateľského zisku, ale aj podnikateľského rizika a členovia družstva sa svojimi členskými vkladmi do družstva zúčastňujú a podieľajú na podnikaní družstva a na výsledku jeho podnikania, pričom jednotlivé členské podiely predstavujú mieru ich účasti na družstve a na výsledku jeho podnikania. Do tejto autonómnej oblasti, ktorá funguje na princípe členskej samosprávy, štát môže zasahovať len v rozsahu zákonom mu zverenej kompetencie, a teda štát nemá povinnosť vytvoriť každému príležitosť, aby nadobudol (zhodnotil) vlastníctvo, ale na druhej strane nesmie prekážať nadobudnutiu (zveľadeniu) vlastníctva. Pokiaľ je nadobudnutie (zhodnotenie) vlastníctva späté s činnosťou orgánov verejnej moci, štát znáša zodpovednosť za nečinnosť orgánu verejnej moci v takom rozsahu, v akom nečinnosť mala za následok obmedzenie alebo zmarenie možnosti nadobudnúť, resp. zhodnotiť, vlastnícke právo.

V posudzovanej veci súd prvého stupňa vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie všetkých rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľky, ktorým sa domáhala zaplatenie náhrady škody, ako aj na posúdenie opodstatnenosti tvrdení, ktoré uvádzal odporca na svoju obranu (§ 120 ods. 1, 4 O.s.p.), zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade so zásadami vyplývajúcimi z § 132 O.s.p. dospel k správny skutkový záverom, a na ich základe následne vyvodil aj správny právny záver, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú navrhovateľke nesprávnym úradným postupom orgánov štátu, pričom na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (§ 3 ods. 1, ods.2, § 9 ods. 1, § 17 ods.1) v spojení so zákonom č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách (ďalej len "zákon o CP") a zákonom č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom (ďalej len "zákon o dohľade") a svoje dôvody, pre ktoré návrhu navrhovateľky nevyhovel a neprihliadol tak na jej námietky proti postupu orgánov štátu (NBS) pri výkone dohľadu, aj náležite v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodnil, a preto možno odôvodnenie jeho rozhodnutia považovať za presvedčivé. Obsah odvolania navrhovateľky nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa z hľadiska ňou uplatňovaných odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2, písm.b/, c/, d/, f/ O.s.p., keď ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie.

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď v danej veci zisťoval základné predpoklady vzniku objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jeho orgánmi pri výkone dohľadu nad finančným trhom v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého musia byť súčasne splnené tri podmienky, a to:

- 1./ existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, resp. nemajetkovej ujmy vzniknutej na osobnostných právach poškodeného,
- 2./ nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup orgánu štátu a
- 3./ príčinná súvislosť medzi škodou (nemajetkovou ujmov) a nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Z dikcie § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. vyplýva, že nesprávnym úradným postupom je aj nečinnosť orgánu verejnej moci, porušenie jeho povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote či zbytočné prieťahy v konaní; ide o prípady, keď úkony zo strany orgánu verejnej moci nie sú vykonávané vôbec, alebo v určitej lehote či v lehote primeranej - zodpovedajúcej právu na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. Činnosť štátneho orgánu, pri ktorej realizuje svoju právomoc vymedzenú právnymi predpismi, predpokladá aktívny postup podľa príslušných procesných ustanovení, ktoré ho oprávňujú a súčasne zaväzujú na určité úkony v priebehu konania. Z uvedeného potom vyplýva, že za nečinnosť možno považovať pasivitu zo strany štátneho orgánu bez toho, aby existovala objektívna zákonná prekážka na to, aby vo veci konal a rozhodol. Podľa ustálenej súdnej praxe, pokiaľ štátny orgán zisťuje podmienky a predpoklady pre vydanie rozhodnutia, za týmto účelom zhromažďuje podklady (dôkazy), hodnotí zistené skutočnosti, tieto právne posudzuje, ide o činnosť priamo smerujúcu k vydaniu rozhodnutia a prípadné nesprávne a vady pri zisťovaní podkladov a pri ich posudzovaní sa potom prejavia práve v obsahu rozhodnutia a z hľadiska zodpovednosti štátu môžu zakladať len jeho zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie. Za nesprávny úradný postup nie je možné považovať pochybenia a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojím rozhodnutím nesprávne vyhodnotil podmienky pre jeho vydanie a že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne, že nemalo byť vydané, prípadne malo byť vydané v inej podobe či za iných okolností. Rovnako za nesprávny úradný postup nie je možné považovať to, keď výklad zákona, právne posúdenie veci či aplikácia zákona na daný skutkový stav zo strany štátneho orgánu sú odlišné od tých, aké podľa svojich predstáv očakáva ten, koho práv či právom chránených záujmov sa má rozhodnutie dotýkať.

V posudzovanej veci bolo nesporné, že podľa § 135 ods. 1 zákona o CP bolo Družstvo, ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt, dohliadaným subjektom a Národná banka Slovenska bola orgánom štátu, ktorému bola zverená právomoc výkonu dohľadu nad jeho činnosťou. Predmetom dohľadu vo vzťahu k vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt bolo podľa § 135 ods. 2 zákona o CP, v znení účinnom do 10. 7.2009, dodržiavanie podmienok ustanovených povoleniami vydanými podľa zákona, dodržiavanie zákona a osobitných zákonov v rozsahu z nich vyplývajúceho a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na ich vykonanie. Z uvedeného vymedzenia rozsahu dohľadu nepochybne vyplýva, že predmetom dohľadu vo vzťahu k vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt nebola jeho celá činnosť v rozsahu predmetu podnikania zapísaného v obchodnom registri, ani činnosť vykonávaná nad rozsah činnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt podľa zákona o CP, a ani dohľad nad dodržiavaním podmienok prospektu investície, pretože tento nebolo možné považovať za povolenie vydané podľa zákona o CP. Až s účinnosťou od 1. 6. 2010 bola vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt stanovená zákonom o CP povinnosť dodržiavania schváleného prospektu investície (§ 129 ods. 3 zákona o CP v znení zákona číslo 129/2010 Z.z.), odkedy vo vzťahu k dodržiavaniu tejto povinnosti, uloženej zákonom o CP vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt, bolo možné vykonávať dohľad a uplatňovať sankcie. S účinnosťou od 10. 07. 2009 bol v ustanovení § 135 ods. 2 zákona o CP rozšírený predmet dohľadu NBS voči dohliadaným subjektom aj na zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o skutočnostiach, ktoré sa týkajú dohliadaných subjektov a ich činnosti, ako aj informácie a podklady o rizikách a dostatočnom krytí rizík, ktorým sú alebo môžu byť vystavené dohliadané subjekty alebo, ktoré ohrozujú záujmy alebo môžu viesť k ohrozeniu záujmov klientov dohliadaných subjektov. Dovtedy Národná banka Slovenska nevykonávala dohľad nad vyhlasovateľom verejnej ponuky majetkových hodnôt vo vzťahu k rizikovitosti rozloženia jeho portfólia a nemohla mu ukladať žiadne opatrenia, resp. vyvodzovať voči nemu v tomto smere sankcie.

Kompetencia Národnej banky Slovenska vo vzťahu k posudzovaniu rozloženia rizík a krytia rizík bola minimálna aj s účinnosťou od 10. 7. 2009, nakoľko v tomto smere zákon o CP; a ani žiadny iný všeobecne záväzný právny predpis; neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt žiadne konkrétne povinnosti v oblasti obmedzenia a rozloženia rizík ani krytia rizík; vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt mal aj naďalej v § 129 ods. 1 písm. b) zákona o CP stanovenú povinnosť upozorniť v oznámení o verejnej ponuke majetkových hodnôt, že s investíciami je spojené riziko a že doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov.

Navyše ani od 10.7.2009 nevyplývala zo žiadneho ustanovenia zákona pre NBS kompetencia nariaďovať vyhlasovateľovi - Družstvu, do akých konkrétnych cenných papierov alebo iných majetkových aktív má investovať peňažné prostriedky zhromaždené na základe verejnej ponuky, nemohla preto NBS v tomto ohľade niesť spoluzodpovednosť za podnikateľské rozhodnutia a aktivity Družstva a tým sa de facto spolupodieľať na znášaní podnikateľského rizika.

So zreteľom na uvedené potom navrhovateľka nedôvodne namieta, že NBS mala, vzhľadom na zistené nedostatočné rozloženie rizika obchodníkom s cennými papiermi, vyvodiť voči Družstvu sankciu už v roku 2007; keď toto mohla NBS sledovať a vyhodnocovať vo vzťahu k vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt až od 10.7.2009.

Vo vzťahu k sankcionovaniu Družstva za nedodržanie prospektu investície odvolací súd poukazuje na zápis z rokovania zo dňa 24. 8. 2007, z ktorého je zrejmé, že NBS vytkla Družstvu nedodržavanie prospektu investície v tom, že majetok vložený do investičných nástrojov bol tvorený 100 % zmenkami jedného emitenta. V nadväznosti na uvedené dokladoval predseda predstavenstva Družstva bezproblémovú a úspešnú činnosť Družstva, ako dohliadaného subjektu, od roku 2001, skonštatoval, že Družstvo kladie veľký dôraz na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, prospektu investícií, ako i na dôveru svojich klientov, pričom doteraz neboli evidované žiadne sťažnosti zo strany klientov. Zástupcovia Družstva k vytknutému nedostatku uviedli, že znenie prospektu investície im umožňuje rozloženie finančných nástrojov v družstvách ich portfólií aj tým spôsobom, že sa tam bude nachádzať iba finančný nástroj (zmenka) jedného emitenta a keďže je táto avalovaná ďalšími dvoma spoločnosťami, dochádza k rozloženiu investičného rizika. Vo vzťahu k prospektu investície, z ktorého vyplýva, že angažovanosť voči jednému emitentovi by nemala prekročiť 30 % podiel na celkových aktívach, uviedli, že ide len o odporúčanie, ktoré nezakladá povinnosť Družstva týkajúcu sa jeho investičnej stratégie. Na uvedené reagovali predstavitelia NBS tak, že uvedený text treba chápať ako povinnosť dodržiavať uvedený limit vyhlasovateľom verejnej ponuky a nie ako odporúčanie, keď navyše zmenku ako dlhový cenný papier nepovažovali za vysoko likvidný cenný papier. Z uvedeného vyplýva, že NBS vykonala dohľad vo vzťahu k Družstvu v rozsahu kompetencií vyplývajúcich jej; v relevantnom období; zo zákona, keď zistené nedostatky prerokovala s členmi štatutárneho orgánu dohliadaného subjektu postupom podľa § 2 ods. 8 zákona o dohľade č. 747/2004 Z.z.. Napokon, ako vyplýva z obsahu spisu, výsledkom rokovania bolo rozloženie portfólia finančných nástrojov Družstvom do troch subjektov v súlade so znením schváleného prospektu investície. V danom čase nemalo Družstvo zákonom stanovenú povinnosť dodržiavať prospekt investície, a NBS nedisponovala právomocou uložiť mu represívnu sankciu za tento zistený nedostatok v jeho činnosti, pretože z jeho strany nedošlo k porušeniu výslovne mu zákonom uloženéj povinnosti.

Vo vzťahu k OCP vykonala NBS účinný dohľad v rozsahu vyplývajúcom z § 135 ods. 7 zákona o CP, keď posudzovala rozloženie investičného rizika portfólia, ktoré obchodník s cennými papiermi spravoval a v tomto smere vykonala v dňoch 20.3.2007 - 12.4.2007 dohľad na mieste a v nadväznosti na výsledky rokovania, ktoré sa uskutočnilo dňa 24.8.2007 s členmi predstavenstva Družstva, začala z vlastného podnetu - listom zo dňa 4.9.2007, vo vzťahu k OCP konanie, výsledkom ktorého bolo uloženie mu sankcie v podobe pokuty pre porušenie zákona o cenných papieroch. Pokiaľ v tomto smere navrhovateľka namieta, že uvedená sankcia bola nedostatočná a že NBS neprijala žiadne následné kontrolné alebo významnejšie opatrenia (zákaz činnosti obchodníkovi, zrušenie mu povolenia na činnosť alebo udelenia peňažnej sankcie priamo členom predstavenstva obchodníka), poukazuje odvolací súd na to, že správnosť úradného postupu NBS ohľadne uloženia jednej, z viacerých do úvahy prichádzajúcich sankcií, dohliadanému subjektu v rámci konania o vykonaní dohľadu, nemôže byť predmetom preskúmania v tomto konaní z hľadiska nesprávneho úradného postupu, keďže by tým došlo k neprípustnému zásahu do kompetencie orgánu dohľadu; keď navyše uloženie sankcie je výsledkom správnej úvahy tohto orgánu a táto môže byť preskúmaná len na to oprávneným inštančne nadriadeným orgánom v správnom konaní na základe podaného opravného prostriedku.

Súd konajúci o nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nemôže vecnú (obsahovú) správnosť rozhodnutí orgánu dohľadu posudzovať z hľadiska nesprávneho úradného postupu, ale týmito vecnými nedostatkami sa môže zaoberať jedine príslušný orgán pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia, ktorého výsledkom je súd v občianskom súdnom konaní viazaný.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že súdu v tomto konaní neprináležalo prehodnocovať a posudzovať efektívnosť a účinnosť sankcie uplatnenej NBS vo vzťahu k OCP. Okrem toho je potrebné konštatovať, že v nadväznosti na zistené nedostatky (poskytovanie investičnej služby od 13. 5. 2003, ktorú nemohol OCP vykonávať), bolo vydané OCP na jeho žiadosť povolenie na poskytovanie investičných služieb - riadenie portfólia rozhodnutím dňa 22. 4. 2008 a následne bola medzi obchodníkom s cennými papiermi a Družstvom uzatvorená nová zmluva o riadení portfólia dňa 2. 6. 2008. S ohľadom na uvedené nemožno vyvodiť záver o zanedbaní dohľadu NBS nad OCP.

Úrad pre finančný trh, ktorý schvaľoval prospekt Družstva pred jeho zverejnením, postupoval podľa § 126 ods. 4 v spojení s § 122 ods. 4 až 9 zákona o CP, v znení účinnom do 1. 8. 2008, v intenciách ktorého preskúmaval, či prospekt obsahuje predpísané náležitosti, pričom pri svojom rozhodovaní o žiadosti o schválenie prospektu investície nebol povinný preverovať pravdivosť alebo hodnovernosť údajov

uvedených prospektoch, s výnimkou identifikačných údajov vyhlasovateľa verejnej ponuky a oprávnenosti osôb podpisujúcich prospekt; v prípade, ak v rámci konania o žiadosti zistil, že údaje v prospektoch nezodpovedajú skutočnosti, prospekt neschválil. Jednou z náležitostí prospektu investície podľa § 128 ods. 1 písm. h) zákona o CP je aj vyhlásenie štatutárneho zástupcu vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, že skutočnosti uvedené v prospektoch investície sú úplné a pravdivé. S účinnosťou od 1. 8. 2005 bol upravený dodatok k prospektu v § 125c zákona o CP, v zmysle ktorého každá nová významná skutočnosť, vecná chyba alebo nepresnosť týkajúca sa údajov zahrnutých do prospektu, ktorá by mohla ovplyvniť správne hodnotenie cenných papierov, sa musela uviesť v dodatku k prospektu, ktorý rovnako podliehal v tom čase schváleniu úradu. S účinnosťou od 1. 1. 2006 prešla kompetencia schvaľovať prospekt na Národnú banku Slovenska; v § 125 ods.2 zákona o CP bola uložená povinnosť schvaľovať prospekt (cenného papiera) Národnej banke Slovenska, ktorá mala pri schvaľovaní prospektu posudzovať jeho úplnosť, vzájomný súlad predložených dokladov a ich zrozumiteľnosť (§ 125 ods. 7). Vo vzťahu ku schvaľovaniu dodatku prospektu (cenných papierov) bola kompetencia NBS daná ustanovením § 125c zákona o CP s tým, že na schvaľovanie dodatku sa vzťahoval primerane § 125. Ustanovením § 127 ods. 2 zákona o CP bola s účinnosťou od 1.1.2006 stanovená právomoc NBS schvaľovať aj prospekt investície vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, za úplnosť a pravdivosť jeho údajov naďalej zodpovedal štatutárny zástupca vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt (§ 128 ods. 1, písm.h/). Až novelou zákona účinnou od 1.1.2009 bola NBS povinná dohliadať aj na aktuálnosť prospektu investície (§ 127 ods. 4 zákona o CP v znení účinnom od 1.1.2009 v spojení s § 125c ods. 1), pričom povinnosť predložiť dodatok na schválenie orgánu dohľadu mal štatutárny orgán vyhlasovateľa. V nadväznosti na uvedené odvolací súd uzavrel, že navrhovateľka v tomto smere nepreukázala, že sa NBS mala a mohla aj inak, ako z oznámenia Družstva, dozvedieť o vykonaných zmenách v údajoch schváleného prospektu investície, napr. z pravidelne jej predkladaných finančných správ; v tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že dohľad NBS nezahŕňal kontrolu nad správnosťou finančných ukazovateľov Družstva. Rovnako nebolo ničím podložené tvrdenie navrhovateľky, že nedostatky v aktualizácii údajov prospektu, mali vplyv na hodnotenie majetkových hodnôt, resp. že by sankcionovanie Družstva orgánom dohľadu, ovplyvnilo jej rozhodnutie zotrvať v Družstve, resp. ďalej investovať do majetku Družstva. Navrhovateľka ničím nepreukázala, že ku vzniku škody spočívajúcej v nevyplatení jej vyrovnacieho podielu došlo v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s neaktualizovaním údajov prospektu, resp. že jej nemožnosť rozpoznať riziko investície bola zapríčinená zanedbaním dohľadu NBS nad aktualizáciou údajov, resp. nesankcionovaním Družstva za nesplnenie si v tejto súvislosti jeho povinnosti.

O zhoršenej finančnej situácii Družstva sa mohla NBS dozvedieť z jeho ročnej finančnej správy za rok 2009, ktorú malo Družstvo povinnosť zverejniť do 30. 4. 2010, avšak už predtým dňa 15. 4. 2010 Družstvo požiadalo NBS o preskúmanie postupu OCP a o vykonanie dohľadu na mieste u OCP vzhľadom na to, že vypovedal zmluvu o riadení portfólia s účinnosťou od 1. 5. 2010. V nadväznosti na uvedené oznámenie NBS okamžite konala vo vzťahu k OCP, keď u neho vykonala dohľad na mieste v období od 20. 4. do 6. 5. 2010, ako aj vo vzťahu k Družstvu, vzhľadom na zistenú neaktuálnosť údajov uvádzaných v prospektoch investície, keď ho vyzvala listom zo dňa 20. 4. 2010, aby predložil žiadosť o schválenie dodatku k prospektu investície, ktoré konanie sa skončilo rozhodnutím zo dňa 26. 8. 2010 tak, že konanie o žiadosti Družstva o schválenie dodatkov k prospektu investície bolo zastavené pre nečinnosť samotného Družstva. Následne listom zo dňa 27. 8. 2010 začala NBS proti Družstvu konanie o uložení sankcie, výsledkom ktorého bolo rozhodnutie zo dňa 30. 5. 2011, ktorým zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt pre nedodržanie prospektu investície v zmysle § 129 ods. 3 zákona o CP, rozhodnutím zo dňa 21. 12. 2010 odobrala povolenie obchodníkovi s cennými papiermi na poskytovanie investičných služieb a dňa 27. 7. 2010 podala trestné oznámenie v súvislosti s podozreniami o spáchaní trestného činu.

Podľa § 415 Obč. zák., každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 441 Obč. zák. ak bola škoda spôsobená výlučne zavinením poškodeného, znáša ju sám.

V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že navrhovateľka mala postupovať s priemernou dávkou opatrnosti, ktorú bolo možné od nej spravodlivo požadovať a zvážiť možnú mieru rizika spojeného s jej investovaním v podobe členských vkladov v Družstve, ktorej si musela byť vedomá aj vzhľadom na povinné upozornenie vyhlasovateľa na rizikovosť investície v oznámení o verejnej ponuke (§ 129 ods. 1 písm.b/ zákona o CP) a neprimerane sa spoliehala na to, že štát v rámci výkonu dohľadu je garantom návratnosti vložených peňažných prostriedkov a ich zhodnotenia. Navrhovateľka preto nedôvodne argumentuje, že bolo porušené jej právo na legitímne očakávania v tom, že štát bude vykonávať dohľad nad finančným trhom riadne, a že ju v presvedčení o tom, že investícia do PDSI nie je

riziková, ochráni pred vznikom škody. Tiež treba dodať, že neznalosť zákona ju podielu viny nezbavuje. Navrhovateľka rovnako zanedbala svoju prevenčnú povinnosť vo vzťahu ku kontrole činnosti Družstva, keď svojou účasťou na členskej schôdzi, mohla uplatňovať svoje práva vyplývajúce jej z členstva, a to riadiť záležitosti Družstva a kontrolovať činnosť Družstva a jeho orgánov. Navrhovateľka uložením peňažných prostriedkov do súkromného podnikateľského subjektu prevzala na seba určité riziká, a to vrátane rizík spojených s jeho zlým hospodárením, a túto nemôže prenášať na štát.

Nemožno sa stotožniť ani s tvrdením navrhovateľky v tom, že medzi vzniknutou škodou, ktorá sa má rovnať hodnote ňou investovanej sumy do Družstva, resp. výške vyrovnaného podielu a nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v nečinnosti orgánu dohľadu, je daná príčinná súvislosť, v tom, že keby včas zakročil a pozastavil by činnosť Družstva alebo OCP, nebola by navrhovateľka svoje peniaze zverila Družstvu, resp. že by vymohla ňou vložené peniaze, resp. vyrovnaný podiel. Navrhovateľke nevznikla škoda tým, že vstúpila do Družstva a vložila do neho peňažné prostriedky formou členských vkladov alebo tým, že skôr nevystúpila z Družstva, ale tým, že jej vznikla nevyhnutná pohľadávka voči Družstvu na vyplatenie vyrovnaného podielu v súvislosti s vystúpením z Družstva a škoda jej vznikne v dôsledku nevyhnutnosti tejto jej pohľadávky od Družstva, pričom táto skutočnosť t.j. nevyhnutnosť, nemá príčinnú súvislosť v nečinnosti orgánu dohľadu, ale vo finančnom hospodárení Družstva. Pokiaľ by bola Družstvu uložená (najprísnejšia) sankcia zákazu činnosti, tak to samo o sebe ešte neznamená, že pohľadávka navrhovateľky by bola uspokojená.

Nakoľko výkon dohľadu NBS sa nevzťahuje na spory vyplývajúce zo záväzkovo-právnych vzťahov medzi obchodníkom s cennými papiermi a ich klientmi (§ 136 ods. 1 zákona o CP), nemôže niesť NBS zodpovednosť za zanedbanie povinnosti Družstva, ako vlastníka majetku, a to kontrolovať obchodníka s cennými papiermi ako si plní svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy o riadení portfólia a povinnosti domáhať sa ich riadneho splnenia súdnou cestou v záujme ochrany majetku Družstva a jeho členov. Rovnako nemôže NBS niesť zodpovednosť za zanedbanie povinnosti členov Družstva kontrolovať činnosť Družstva a jeho orgánov na členskej schôdzi.

Odvolačný súd zhodne s odporcom konštatuje, že nakoľko navrhovateľka nebola v žiadnom právnom vzťahu, ako člen Družstva, s OCP, ktorý bol výlučne v právnom vzťahu s Družstvom - vyhlasovateľom verejnej ponuky majetkových hodnôt, nemohlo dôjsť v bezprostrednej a priamej príčinnej súvislosti s prípadným zanedbaním výkonu dohľadu zo strany NBS nad OCP ku vzniku škody na majetku navrhovateľky.

Podľa § 442 ods. 1 Obč. zák. uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodeného ušlo (ušlý zisk). Škoda predstavuje ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná peniazmi, ušlý zisk spočíva v tom, že nenastalo zväčšenie majetku poškodeného, ktorý by bolo možné, nebyť škodnej udalosti, dôvodne očakávať s ohľadom na predvídateľný sled vecí. Charakter náhrady škody má i majetková ujma spočívajúca v strate majetkového prínosu v hodnote uplatnenej pohľadávky, lebo tým, že nebola táto dlžníkom zaplatená, nezväčšil sa majetkový stav, hoci by to bolo možné dôvodne očakávať. Vznik škody na strane veriteľa predpokladá v takomto prípade, že jeho právo na plnenie proti dlžníkovi nie je uspokojené.

V zmysle uvedeného možno vyvodiť záver, že pokiaľ si navrhovateľka uplatnila pohľadávku v konkurznom konaní, ktoré ešte prebieha, je vylúčené kvalifikovať túto ako škodu, pretože ešte môže byť v rámci konkurzu uspokojená. Totiž uplatnenie a vymáhanie pohľadávky voči dlžníkovi a zároveň jej uplatnenie ako náhrady škody sa vzájomne vylučujú a podmieňujú a až výsledok uplatnenia pohľadávky môže prívodiť vznik škody. Z tohto pohľadu je žaloba podaná predčasne, nakoľko navrhovateľke škoda (v podobe nevyhnutnosti pohľadávky) ešte nevznikla a môže jej vzniknúť až po skončení konkurzného konania, resp. po právoplatnosti rozvrhového uznesenia. V prvom rade si teda navrhovateľka musí vysporiadať svoje nároky so subjektmi zmluvných vzťahov a vo vzťahu k iným subjektom si môže uplatňovať mimozáväzkovú zodpovednosť za vznik majetkovej ujmy až po tom, čo táto ujma zo záväzkových vzťahov vznikla, teda až vtedy ak právo navrhovateľky na plnenie nebolo a už nemôže ani byť uspokojené. Náhrady za plnenie, na ktoré je povinný priamy dlžník, sa preto nemožno úspešne domáhať na ďalších subjektoch z titulu ich zodpovednosti za škodu skôr, než vôbec majetková ujma veriteľovi vznikla, teda pred vyporiadaním pohľadávky navrhovateľky voči Družstvu, a to buď v rámci súdneho či konkurzného konania, eventuálne ako poškodený veriteľ Družstva aj proti zodpovedným predstaviteľom štatutárnych orgánov titulom porušenia ich povinnosti vykonávať svoju funkciu s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami Družstva a všetkých jeho členov (§ 243a Obchodného zákonníka). Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil aj so záverom súdu prvého stupňa o tom, že návrh navrhovateľky bolo potrebné zamietnuť aj z toho dôvodu, že bol predčasne podaný.

V tejto súvislosti odporca dôvodne argumentuje tým, že zodpovednosť štátu za škodu titulom nesprávneho úradného postupu je subsidiárna a nastupuje až po vyčerpaní všetkých zákonných možností veriteľa vo vzťahu k priamemu dlžníkovi, na uspokojenie jeho nárokov z ich vzájomného právneho vzťahu. Navrhovateľka sa mylne domnieva, že existencia pohľadávky voči priamemu dlžníkovi jej automaticky zakladá vznik majetkovej škody, táto jej totiž nevzniká v okamihu splatnosti jej pohľadávky voči priamemu dlžníkovi, v tomto prípade Družstvu, respektíve v prípade jeho omeškania so zaplatením tejto pohľadávky, ale škoda jej vzniká až v prípade, ak sa stalo jej právo na plnenie voči priamemu dlžníkovi nevymáhateľným. V tomto smere je preto bezpredmetná námietka navrhovateľky, že zákon číslo 514/2003 Z.z. nevyžaduje žiadne predchádzajúce vysporiadanie súkromnoprávných vzťahov a že žiadna platná norma neumožňuje vysloviť záver o predčasnosti podania návrhu a to ani vtedy, ak doposiaľ nemala možnosť vymôcť plnenie od subjektu, ktorý je jej povinný dané plnenie vrátiť.

Pokiaľ navrhovateľka argumentovala rozsudkom Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 29 Cdo 4968/2009 zo dňa 11. 4. 2012 vo vzťahu k predčasnosti návrhu, poukazuje odvolací súd na to, že tento na daný prípad nedopadá, keďže ním bolo judikované v súvislosti s § 3 zákona číslo 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, v znení účinnom do 31. 12. 2007, že rozvrhové uznesenie nie je samé o sebe skutočnosťou rozhodnou pre vznik alebo výšku škody spôsobenej veriteľovi porušením povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka; a teda predmetom judikovanej veci nebolo posudzovanie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci. V danom prípade tak odvolací súd považoval vo vzťahu k preskúmvanej veci za relevantné rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 25 Cdo 2601/2010 zo dňa 25. 8. 2010, ktorý sa v ňom zaoberal nárokom na náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci a v tejto súvislosti vyslovil záver, že nárok na náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci môže byť voči štátu úspešne uplatnený len vtedy, ak nemôže poškodený úspešne dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky voči dlžníkovi, ktorý je mu povinný plniť, a v prípade prebiehajúceho konkurzu na majetok dlžníka môže veriteľovi škoda vzniknúť až vtedy, ak nebude nárok voči dlžníkovi uspokojený ani v rámci konkurzu, pričom za nedobytnú je možno pohľadávku považovať až ku dňu, kedy navrhovateľ obdržal plnenie na základe právoplatného rozvrhového uznesenia bez ohľadu na to, že doposiaľ nebolo vydané rozhodnutie o zrušení konkurzu. Inou vadou konania v zmysle ust. § 205 ods. 2, písm.b/ O.s.p. je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 221 ods. 1 písm. a/ a ž g/ O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia, ale jej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup v občianskom súdom konaní. Iná vada konania je právne relevantná, ak mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Na takúto vadu konania pred súdom prvého stupňa odvolací súd prihliada aj keď nebola výslovne v odvolaní namietaná (ust. § 212 ods. 3 O.s.p.). O takúto inú vadu konania ide aj vtedy ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie v súlade so zákonom a spôsobom upraveným v zákone alebo ak je rozhodnutie nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov pre absenciu náležitostí podľa ust. § 157 ods. 2 O.s.p..

Dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní (§ 122 ods. 1 O.s.p.). Dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie (§ 129 ods. 1 O.s.p.).

Námietku navrhovateľky, že súd prvého stupňa nevykonával dokazovanie v súlade s ustanovením § 129 ods. 1 O.s.p., nepovažoval odvolací súd za opodstatnenú.

Zo skutočnosti, že v zápisnici nie je zachytené, či oboznámenie vykonal súd prvého stupňa prečítaním presne označených listín alebo ich presne označených častí, nemožno vyvodiť ich procesnú neúčinnosť, resp. ich nevykonanie zákonným spôsobom. Navyše, ide predovšetkým o listinné doklady predložené samotnou navrhovateľkou, a preto jej bol ich obsah známy, dokonca sa na tieto dôkazy odvolávala v súvislosti s preukazovaním svojho nároku, a preto súd prvého stupňa nevychádzal pri svojom rozhodovaní zo žiadnej takej rozhodujúcej skutočnosti, resp. listinného dôkazu, preukazujúceho také skutočnosti, ktoré by navrhovateľke neboli známe a na ktoré skutočnosti či dôkazy by nebola mohla v konaní patrične, svojimi procesnými návrhmi a vyjadreniami, reagovať. Napokon navrhovateľka, resp. jej právny zástupca, nenamietali v priebehu pojednávaní, že by na ňom nedošlo k oboznámeniu s listinnými dokladmi tak, ako to bolo zaznamenané v zápisnici o pojednávaní, resp. že by došlo k zaprotokolovaniu tejto skutočnosti v rozpore s faktickým stavom.

S poukazom na uvedené odvolací súd uzavrel, že dokazovanie listinnými dokladmi bolo vykonané zákonným spôsobom, tieto tak boli spôsobilým podkladom pre zisťovanie skutkového stavu tak, ako bol správne ustálený súdom prvého stupňa a účastníci mali možnosť v konaní uplatniť svoje právo sa k týmto dôkazom vyjadriť (§ 123 O.s.p.).

Súd prvého stupňa k skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie, tak dospel v súlade s § 122 ods. 1 O.s.p. a § 129 ods. 1 O.s.p., a preto v konaní pred súdom prvého stupňa nedošlo k procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

So zreteľom na vyššie uvedené dospel odvolací súd k záveru zhodnému so súdom prvého stupňa, že NBS, ako orgán dohľadu nad finančným trhom, svojím postupom neporušila svoje povinnosti, keďže pri výkone verejnej moci postupovala v rozsahu svojich kompetencií daných jej zákonom, nedopustila sa pri svojom rozhodovaní žiadneho excesu a ani nepostupovala spôsobom nezlučiteľným s ochranou základných práv a ľudských slobôd, a preto z jej strany nemohlo dôjsť k nesprávne úradnému postupu a jej postup mal oporu v čl. 2 ods.2 Ústavy SR.

Odvolací súd tak nepovažoval námietky navrhovateľky uvádzané v odvolaní za dôvodné a za stavu, keď súd prvého stupňa na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a riadne vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a správne vec posúdil aj po právnej stránke, navrhovateľkou uplatnené odvolacie dôvody nemohli obstáť.

Keď teda súd prvého stupňa za daného skutkového stavu, ktorý bol zistený správne, zamietol návrh navrhovateľky vo veci samej - z dôvodu nesplnenia zákonných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z.z., rozhodol vecne správne a odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, vrátane výroku o náhrade trov konania, potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p., a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi ich náhradu nepriznal, keďže nepodal návrh na rozhodnutie o povinnosti nahradiť mu trovy odvolacieho konania podľa § 151 ods. 1, vety prvej O.s.p. a ani mu v odvolacom konaní žiadne trovy konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.